

GİYİM GÜVENSİZLİĞİ

Bilgi Notu 1
NİSAN 2025

DERİN
YOKSULLUK
AĞI

Açıık Alan Derneğı'nin girişimidir.

Maddi yetersizlik nedeniyle 15 yaş ve altı çocukların yeni giysilere sahip olmayan hane halkı oranı yüzde 9,2 (TÜİK 2024)

Çocuk yoksulluğu, temel ihtiyaçlara erişemeyen çocukların fiziksel, duygusal ve bilişsel gelişimlerinin olumsuz etkilenmesi ve bu durumun yetişkinlikte de yoksulluğın devam etmesine yol açmasıdır. Yoksul ailelerde doğan çocukların, yetişkinlik döneminde yeterli bir yaşam standardına ulaşma ihtimali daha düşüktür. Ne yazık ki, yoksulluğın nesilden nesile aktarıldığı bir sistemle karşı karşıyayız. Maalesef yoksul doğan çocukların yetişkin olduklarında da yoksul kalma olasılıkları daha fazla.

Çocuk yoksulluğuna yönelik TEPAV bünyesinde yayımlanan çalışma, Türkiye’de yoksul çocuk sayısının 9 milyon 590 bin kişiye ulaştığını ortaya koymuştu.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2024 yılında 15 yaş ve altındaki tüm çocukların sağlık ve yoksunluk durumlarını araştırdı. Rapora göre:

- **Hanehalklarının %9,2'sinde çocuklar maddi yetersizlik nedeniyle yeni giysilere sahip olamadı.**
- **Maddi yetersizlik nedeniyle düzgün iki çift ayakkabıya sahip olamayan 15 yaş altı çocukların oranı yüzde 9.4**

Giysi ve ayakkabı, bir çocuğun temel ihtiyacıdır. Ancak bu hayale ulaşamayan çocukların sayısına baktığımızda istatistiklerin ardındaki acı gerçeği görürüz. Bu istatistiklerdeki rakamlar, giysisi olmayan çocukların gözyaşlarıdır. Bu nedenle, yoksulluğun sadece gıda, barınma gibi ihtiyaçlara erişememe hali değil aynı zamanda yeni bir giysi alamayan, ayağını sıkıştırmayan bir çift ayakkabıya erişemeyen, bir çocuğun yoksulluğunun giysiden ve ayakkabıdan öte çocuk haklarının ihlal edildiği anlamına gelir.

Yoksulluk sadece bir gelir meselesi değil, aynı zamanda onurlu bir hayat sürdürme mücadelesidir. Giyim bir insan hakkıdır ve maddi refahın gözle görülür bir göstergesidir.

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 27. maddesi, bir çocuğun "çocuğun fiziksel, zihinsel, ruhsal, ahlaki ve sosyal gelişimi için yeterli bir yaşam standardına" sahip olma hakkına sahip olduğunu belirtir.

Giysi gibi bir temel ihtiyaca erişememe ve yoksulluk derinleştikçe çocukların bu çaresizliği kabullenmelerine ve nihayetinde kendilerine olan özgüvenlerini kaybetmelerine, sürekli bir zorbalanmayla karşılaşmalarına neden oluyor.

TÜİK verilerine göre yaklaşık 7 milyon 34 bin yoksulluk ve sosyal dışlanma yaşayan çocuk var, OECD ülkeleri arasında çocuk yoksulluğu konusunda 2. sıradayız. Bu çocuklar okul dışında kalma, suça itilme, yetersiz beslenme, çocuk işçi, erken ve zorla evlendirme riski ile karşı karşıyalar.

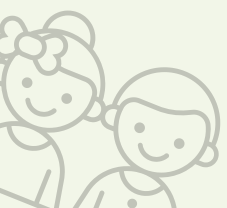
234 çocuktan 129'u iç çamaşıra erişmekte zorluk çekiyor

Derin Yoksulluk Ağı (DYA) olarak "TÜİK Çocuk Sağlığı ve Yoksunluğu, 2024" araştırmasındaki giysiye erişemeyen çocukların durumunu daha iyi anlamak için destek verdiğimiz ailelerde Giysi Güvensizliği araştırması yaptık.

DYA'nın destek verdiğı 90 hanede yaşayan 234 çocuğun durumu ile ilgili ailelerle görüşme yaptık.

Hanelerdeki 0-18 yaş aralığındaki toplam 234 çocuğun temel giyim eşyalarından birini veya hiçbirini karşılanamıyor. Yaptığımız görüşmelerde öne çıkan dört ihtiyaç spor ayakkabı, pantolon, t-shirt ve iç çamaşırı oldu. Evet, iç çamaşırı. 234 çocuktan;

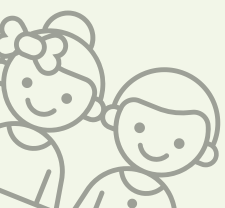
- 129'u maddi yetersizlik nedeniyle yeterli miktarda iç çamaşırına erişemiyor.
- 158'i pantolon,
- 148'i t-shirt,
- 192'si ise yine maddi nedenlerle spor ayakkabı/ayakkabı ihtiyacını gideremediğini belirtti.

Görüşme yaptığımız aileler asgari ücretle çalışanlar, günlük güvencesiz işler ve sosyal yardımlarla hayatlarını sürdüren yani açlık sınırın altında yaşayan aileler. Aileler arasında uzun zamandır çocuklarına bir mağazada yeni bir giysi satın almadıkları için çocukların beden ve ayakkabı numarasını bilmeyenler, çocuklarının kıyafetleri nedeni ile utandıklarını ya da zorbalık yaşadıklarını belirtenler, giysileri genellikle çöpten ya da belediyelerden istediklerini belirtenler ağırlıktaydı.

Yaptığımız görüşmelerde uygun giysisi olmadığında okula gitmek istemeyen çocukların olduğunu, bir başka aile spor ayakkabısı olmadığı için beden eğitim dersine katılmadığını, bir başkası da okula terlikle gittiği için başka bir çocuk tarafından aşağılandığını öğrendik.

‘Her şey çok pahalı ve çocuklar büyüyor maalesef. Bir kıyafeti 7-8 yıl giydiğimi bilirim, yetişkinim, ama çocuklar öyle değil. Ve çevrelerinde görüyorlar. Mesela kızım ‘anne arkadaşım şu pantolonu aldı, şu kıyafeti aldı şu ayakkabıyı aldı’ diyor. Biz de isterdik çocuklarımızın her istediğini alabilmeyi, insanca yaşamayı ama maalesef olmuyor. Pazara gidiyorum ikinci el bulabilirsem bütçeme yetiyorsa almak zorunda kaldığım zaman ikinci el alıyoruz.’

"Kendilerine uygun kıyafet alamadığımda dışarı çıkmaya utanıyorlar"

"Hava soğuk olunca çocuğu okula gönderemiyorum. Ayakları ıslandığı için."

"Eşofman ihtiyaçlar arasında, alışverişler çöpten yapılıyor. Erkek çocuğumun okul çantası yok."

Ayakkabım olmadığı için ablamın terliği, kadın terliği ile dışarı çıkıyorum"

"Çocuklarımin ihtiyaçlarını fazla karşılayamıyorum. Eşim böbrek hastası, işe girip çalışmıyor, kağıt topluyoruz."

İstatistikler
giysisi
olmayan
çocukların
gözyaşlarıdır.

"Büyük kızım ergen ve kıyafet konusu yüzünden okula gitmek bile istemiyor bazen."

"İki kız çocuğum var ve kirada oturuyoruz. Tek başıma mücadele ediyorum ve inanılmaz hayat mücadelesi o kadar zor ki... günlük gıda olarak bugün çocukların beslemesine ne koyarız akşama çocuklara ne pişireceğiz diye diye artık kıyafet gerçekten lüks oldu."

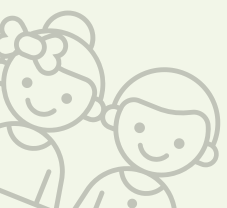

Giyim Güvensizliği Nedir?

Giyim yalnızca temel bir ihtiyaç değil, aynı zamanda özellikle çocukların özgüvenli bir şekilde kendilerini ifade etmenin bir yoludur. Giyim güvensizliği, bireylerin temel ihtiyaçları karşılamak ve sosyal ve eğitimsel faaliyetlere tam olarak katılmak için yeterli ve uygun kıyafete erişememe halini ifade eder. Çocukların öz saygısını ve güvenini önemli ölçüde etkileyebilen yaygın bir sorundur.

Çocuklar uygun kıyafetlere erişemediklerinde, utanç veya mahcubiyet hissedebilirler ve bu da öz değerlerinde bir azalmaya yol açabilir. Bu özgüven eksikliği, sınıf içi aktivitelere katılma isteksizliği, sosyal geri çekilme ve arkadaşlık kurma zorluğu gibi çeşitli şekillerde ortaya çıkabilir.

Özellikle, okul çağındaki çocuklar okulda veya dışarıda uygun giysilere erişemediğinde, kendilerini dışlanmış hissederler. Yoksulluğun etkileri üzerine yapılan araştırmalar, çocukların ailelerin maddi zorluklarını azaltmaya çalışmak için okulu bırakıp çalışmaya başladıkları ve bunun en önemli nedenlerinden birinin de giysiye erişememe olduğunu ortaya çıkartmıştır.

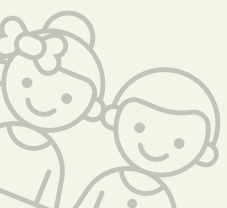
Araştırmalar uygun giysiye erişememenin çocukların ruh sağlığı üzerinde olumsuz bir etkiye ve çocukların kendilerine olan saygı ve özgüvenlerini kaybetmelerine neden olduğunu belirtiyor. Özgüven eksikliği de;

- Sınıf içi aktivitelere katılma isteksizliğine,
- Sosyal etkinliklere katılmama,
- Arkadaşlık kurma zorluğu,
- Akran zorbalığı,
- Okula devamsızlığın artmasına neden oluyor.

Görüşme yaptığımız aileler uygun giysisi olmayan çocukların, gençlerin akranları tarafından yargılandığını ve dolayısıyla çocuklarının utanç ve mahcubiyet hissettiklerini ifade ettiler. Yine uygun giysisi olmayan öğrenciler okulda spor dersi ya da farklı sosyal etkinliklere katılmak istemediklerini belirtiyor.

Bu durum öğrencilerin derslerine odaklanmalarını da olumsuz etkilerken aynı zamanda, damgalanmaya ve sosyal dışlanmaya neden oluyor. Uygun kıyafet eksikliği, yoksulluğun bir belirtisi olarak aynı zamanda çocuklarda utanç duygusuna yol açıyor.

Giysi, bir insan hakkıdır.

DERİN YOKSULLUK AĞI

Açık Alan Derneği'nin girişimidir.

 bilgi@acikalandernegi.org

 [Derin-Yoksulluk](https://www.facebook.com/Derin-Yoksulluk)

 [@derinyoksullukagi](https://www.instagram.com/derinyoksullukagi)

 [@yoksulluk_ag](https://twitter.com/yoksulluk_ag)